

تهیه جدول حجم صنوبرهای بومی منطقه زنجانرود

رضا باقری^۱، منوچهر نمیرانیان^۲، محمود زبیری^۳، علیرضا مدیررحمتی^۴

چکیده

صنوبرکاریها از عمده‌ترین منابع تامین نیازهای چوبی کشور می‌باشند و حاشیه زنجانرود یکی از بالارزشترین این عرصه‌ها است. صنوبرکاریهای این منطقه بیشتر از دو گونه شالک "Populus alba cv." و کبووده "Populus nigra cv. "Pubescens" تشكیل shirazi " شده‌اند.

بعد از انتخاب نمونه‌های لازم از سطح ۹۸ قطعه صنوبرکاری در حدفاصل دو روستای کوشکن و نیکپی واقع در غرب شهرستان زنجان، عملیات با قطع درختان و اندازه‌گیری مقطعات بدست آمده آغاز گردید. اعداد وارقام بدست آمده با نرم افزار آماری "SPSS" تجزیه و تحلیل شده و درنهایت مناسبترین معادلات برای جداول حجم درختان محاسبه و تعیین گردید. درکل سه جدول حجم برای هریک از دو گونه کبووده و شالک براساس معادلات بدست آمده تهیه شد. همچنین برای تعدادی از قطعات درختان وزن و حجم محاسبه شد و درنهایت ضرایب حجمی آنها تعیین گردید. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که:

در قطر و ارتفاعهای مشابه ۵۰ سانتیمتر و ۲۵ متر، کبووده‌ها از حجم ۲/۵ متر مکعب و شالک‌ها از حجم ۲ متر مکعب برخوردارند.

۱- کارشناس بخش تحقیقات صنوبر موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع

۲- اعضاء هیات علمی دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

۳- عضو هیات علمی بخش تحقیقات صنوبر موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع

کبوده‌ها از نظر کلیه متغیرهای رویشی (قطر، ارتفاع، حجم و مشخصه‌های کیفی) در مقایسه با شالک‌ها از وضعیت بهتری برخوردارند. با توجه به خصوصیات برتر چوبهای کبوده در مقایسه با شالک، در هنگام فروش از ارزش اقتصادی بیشتری برخوردار هستند.

واژه‌های کلیدی: جدول حجم، صنوبر، شالک، کبوده، زنجانرود

مقدمه

ایران با برخورداری از ۱۲/۴ میلیون هکتار عرصه جنگلی فقط از ۱/۲ میلیون هکتار جنگل با توان تولید چوب صنعتی برخوردار است که همین سطح ناچیز نیز با روند تخریبی سریع و نگران کننده‌ای در حال نابودی است. سرانه مصرف چوب در ایران در حدود ۰/۲ مترمکعب برآورد می‌شود که در مقایسه با میانگین ۰/۵ تا ۰/۴ متر مکعب جهان رقم ناچیزی است (باقری ۱۳۷۵). روند پرشتاب رشد جمعیت و سمت وسوی تحولات صنعتی کشور سبب شده است تا نیاز بخشهای مختلف کشور به چوب و فرآورده‌های چوبی از رشد سریعی برخوردار باشد و به منابع کشور فشار زیادی را وارد نماید.

منابع عمده تامین نیازهای چوبی کشور عبارتند از:

جنگلهای کشور، میزان برداشت رسمی و قانونمند از این عرصه‌ها ۱/۵ میلیون هکتار برآورد می‌شود. همچنین آمارها حاکی از برداشت ۸ میلیون مترمکعب چوب در قالب مصارف سنتی و قاچاق چوب است (باقری ۱۳۷۵).

واردات چوب و فرآورده‌های آن، مدیریت‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و درآمدهای ارزی سبب شده است تا واردات چوب طی سالیان مختلف از یک روند منظم و یکنواختی برخوردار نباشد.

عرضه‌های درختکاری، در بسیاری از مناطق کشور، به خصوص در مناطق دور از جنگل درختان دست کاشت (به خصوص صنوبرکاریها) عمده‌ترین منبع تامین نیازهای چوبی را شامل می‌شوند.

اهمیت وارزش‌های زیست محیطی جنگلها و ضرورت حفاظت و نگهداری از عرضه‌های باقی مانده، همچنین محدودیتهای ارزی و تنگناهای اقتصادی باعث شده تا اندیشه و تصور اتکای بیشتر به منابع جنگلی و واردات چندان منطقی و عقلایی به نظر نیاید. و در این میان تنها در عرضه‌های صنوبرکاری است که با توجه به امکانات و توانهای بالقوه موجود می‌توان با برنامه‌ریزی و مدیریت بهینه افزایش قابل ملاحظه تولید را انتظار داشته باشیم.

درختان صنوبر با توجه به ویژگیهای منحصر به فردی همچون سرعت رشد قابل ملاحظه، سهولت تکثیر، قابلیت کشت در مناطق مختلف و دارابودن خصوصیات مناسب صنعتی از دیرباز مورد توجه کشاورزان بوده و در کنار بیشتر باغهای میوه، اراضی کشاورزی، حاشیه نهرها و مسیرهای آبیاری به صورت بادشکن، کشت‌های ردیفی، تک درخت و حتی به صورت توده‌های کوچک و بزرگ در حاشیه رودخانه‌های دائمی کشور کاشته می‌شوند.

سطح صنوبرکاریهای کشور در حدود ۱۵۰۰۰ هکتار است که تولید سالانه آنها ۳۰۰۰۰۰ متر مکعب چوب برآورد می‌شود. این در حالی است که سطوح بسیاری در حاشیه رودخانه‌ها و اراضی کشاورزی رها شده وجود دارد که می‌تواند با صرف هزینه ناچیز و با برنامه‌ریزی مناسب ضمن سودآوری مطلوب تامین کننده بخش عمده نیازهای چوبی کشور باشد. همچنین در صورت بکارگیری کلنها پرمحصول و سازگار که تا ۳۰ متر مکعب در سال و در هکتار چوب تولید می‌نمایند و توصیه‌های علمی کاشت و داشت صنوبر، بدون صرف هزینه اضافی می‌توان در سطح ۱۵۰ هزار هکتاری

صنوبرکاریهای موجود تا دوبرابر تولید فعلی آنها (۶ میلیون متر مکعب) چوب تولید کرد.

بدیهی است هر گونه برنامه‌ریزی و اعمال مدیریت در این سطوح مستلزم شناخت کافی از شرایط موجود، سازوکارهای حاکم بر کاشت و داشت، همچنین ارزش‌گذاری اقتصادی و سیستم خرید و فروش تولیدات این عرصه‌ها است. در این راستا منطقه زنجانرود که دارای توده‌های وسیع صنوبرکاریهای دست کاشت بوده و از سابقه زیادی نیز در امر صنوبرکاری برخوردار است برای انجام مطالعات انتخاب گردید.

وجود اراضی غنی و حاصلخیز، امکان دسترسی به آبهای جاری رودخانه حتی در فصل تابستان و دسترسی به راههای ارتباطی و وجود صنایع مختلف خریدار چوب صنوبر باعث شده است تا اراضی حاشیه رودخانه از دیر باز به کشت صنوبر اختصاص داده شود. در این توده‌ها درختان در ردیفهای نه چندان منظم و در فواصل متفاوت از یکدیگر کاشته شده‌اند. نتایج آماربرداری انجام شده بیانگر آن است که بیش از ۹۰٪ صنوبرهای منطقه را دو رقم شالک وکبوده تشکیل می‌دهند که دربرگیرنده درختانی با قطرهای مختلف تا ۴۰ سانتیمتر و به ندرت تا ۵۰ سانتیمتر می‌باشند. این درختان که متعلق به مالکان کوچک و بزرگ روستاهای منطقه است، پس از رسیدن به ابعاد مورد نظر، نظر و نیاز مالی، به فروش رسیده و خریدار پس از قطع و تبدیل درخت به ابعاد مورد نظر، چوبهای بدست آمده را بارگیری و به مقصد حمل می‌کند (باقری ۱۳۷۵).

بسته به سه نوع مصرف عمده چوبهای صنوبر در منطقه، روش تبدیل این چوبها نیز فرق می‌کند. این سه نوع مصرف عبارتند از:

استفاده از تنه پاک شده از سرشارخه درخت جهت چوبهای ساختمانی و تیرها
استفاده از قطعات تنه و شاخه قطورتر از ۲۰ سانتیمتر به صورت گرده بینه‌های ۲ تا ۲/۵ متری در صنایع کبریت سازی و تخته بریهای بزرگ

استفاده از قطعات نازکتر و مانده‌های مصارف دیگر در صنایع کوچک و به خصوص جعبه سازیها

با وجود همه ویژگیهای مناسب این اراضی برای صنوبرکاری و تولید چوب متاسفانه در دو دهه اخیر شاهد بی‌مهری صنوبرکاران به حفظ و توسعه این اراضی و درنتیجه تغییر کاربری عرصه‌های فوق عمدتاً به کشت‌های زراعی هستیم به‌طوری‌که فقط در حدفاصل سالهای ۱۳۵۷ و ۱۳۷۲ شاهد کاهش ۲۲٪ از عرصه‌های فوق بوده‌ایم (اسدی، ۱۳۷۲). این روند با شدت وحدت بیشتری نیز ادامه دارد و کمبود درختان جوان در میان توده‌های فوق ناشی از عدم توجه صنوبرکاران به حفظ این عرصه‌ها و حتی تمايل آنها به تبدیل این عرصه‌ها می‌باشد (باقری ۱۳۷۵). بررسیها و مطالعات انجام شده نشان می‌دهد علاوه بر درآمد ناچیز صنوبرکاری در مقایسه با کشت‌های زراعی، معطل ماندن سرمایه برای سالیان متمادی، عدم وجود ابزار مناسب برآورد حجم و وزن درختان سرپای صنوبر نیز باعث شده است تا همین درآمد اندک نیز توسط دلالان و خریداران به یغما برود. براین اساس و به‌منظور کمک به اصلاح سازوکار خرید و فروش چوبهای صنوبر و فراهم کردن امکان برآورد حجم و وزن صنوبرهای منطقه تهیه جداول و ضرایبی که امکان برآورد موجودی حجمی و وزنی چوبهای سرپا را براساس نوع مصارف مختلف ارایه دهد طراحی و به اجرا درآمد.

سابقه تحقیق

اهمیت روز افزون تولید چوب باعث توجه همه جانبه موسسات تحقیقاتی و آموزشی به درختان سریع‌الرشد، به‌خصوص در چند دهه اخیر شده است. پس از عضویت ایران در کمیسیون بین‌المللی صنوبر در سال ۱۹۵۵ و در پی آن تاسیس کمیسیون ملی صنوبر، تحقیقات متعدد و متنوعی بر روی این درختان انجام گرفته است.

باین وجود تعداد طرحهای تحقیقاتی در زمینه بررسیهای کمی و تهیه جداول حجم به خصوص برای توده‌های بومی صنوبر ناچیز و انگشت شمار می‌باشد.

تهیه جداول حجم و بررسیهای کمی درختان بیشتر معطوف به درختان جنگلی بوده است که از جمله این بررسیها می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

تهیه جداول تولید گونه راش. در این بررسی ۱۲۳ اصله راش در ۷ طبقه قطعی انتخاب و آنالیز تنه گردیدند و باستفاده از درصد قسمتهای مختلف درختان و پس از تعیین درصد پوست و ضریب پوست جداول تولید راش تهیه گردید (حسین پور، ۱۳۷۱). تهیه جداول حجم ممزوج و توسکا با استفاده از ضرایب شکل. پس از اندازه‌گیری و تعیین ضریب شکل برای دو گونه جداول حجم با استفاده از مقادیر ضریب شکل تهیه گردید (صیادی مرز دشتی، ۱۳۷۵). تهیه جداول حجم برای سه گونه از صنوبرهای *P. x euramericana* ، *P. nigra* ، *P. deltoides* با استفاده از مدل‌های رگرسیونی (شهریاری، ۱۳۷۶). تهیه جداول حجم صنوبر اورamerیکن کلن

p. e I - 448 در ایستگاه تحقیقات خوشامیان (ثاقب طالبی، ۱۳۷۵) تهیه جداول حجم صنوبر اورamerیکن کلن ۲۱۴ - *I* در ایستگاه تحقیقات خوشامیان (گرجی بحری، ۱۳۷۱). بررسیهای آماری صنوبرکاریهای ایران. در این بررسی توده‌های صنوبرکاری در نقاط مختلف کشور مورد بررسیهای آماری قرار گرفت و به صورت نمونه‌ای قطر و ارتفاع درختان اندازه‌گیری شده و ضرایب شکل و حجم درختان محاسبه شده است. همچنین جداول حجم یک عامله (تاریف) صنوبرکاریهای هر استان تهیه شده است (مشیر وزیری و مختاری، ۱۳۷۱).

تهیه جداول حجم با توجه به مشخصه‌های وزن و وضعیت پوست صنوبرها برای یکی از بزرگترین توده‌های صنوبرکاری بومی کشور (در حاشیه رودخانه زنجانرود)

مواد و روشها

منطقه مورد مطالعه

منطقه مورد بررسی توده‌های صنوبرکاری واقع در دو سوی رودخانه زنجانرود در حدفاصل دو روستای کوشکن در کیلومتر ۵ جاده زنجان به میانه تا حوالی روستای نیکپی در کیلومتر ۳۵ مسیر فوق را شامل می‌شود. ارتفاع منطقه از سطح دریا تا ۱۳۰۰ تا ۱۴۸۰ متر است. منطقه فوق دارای میانگین دمای سالانه ۸ تا ۱۳ با کمینه ۱۰- و بیشینه ۲۰ درجه سانتیگراد و متوسط بارندگی آن ۲۰۰ تا ۲۵۰ میلیمتر می‌باشد که در طبقه‌بندی اقلیمی آمریزه در حدفاصل اقلیم خشک سرد و نیمه‌خشک سرد قرار می‌گیرد (اسدی ۱۳۷۳).

رودخانه زنجانرود در محدوده مورد بررسی دائمی است و دبی متوسط آن طی سالهای ۱۳۴۴ تا ۱۳۷۴ معادل ۵/۲۶ مترمکعب در ثانیه اندازه‌گیری شده است. خاک منطقه بیشتر آبرفتی، خاک سطحی شنی - رسی و همراه با کمی سنگریزه می‌باشد (اسدی ۱۳۷۳).

این توده‌ها به صورت یک مجموعه ناپیوسته به وسیله زمینهای کشاورزی ، باغها، زمینهای بایر، مسیرهای رودخانه و جاده از یکدیگر جدا شده‌اند. تعداد این توده‌ها که کاملاً از همدیگر مجزا هستند ۹۸ توده با مساحت‌های ۰/۰۹ تا ۲۴/۸ هکتار است (باقری ۱۳۷۵).

درختان منطقه

عمده درختان توده‌های فوق را صنوبرهای دست کاشت به همراه تعداد قابل ملاحظه‌ای بیدهای طبیعی و دست کاشت تشکیل می‌دهند. صنوبرهای موجود در این توده‌ها عبارتند از:

تبریزی "Populus nigra cv. "italica" این درختان با تاج کاملاً بسته در مقایسه با دو رقم دیگر حضور کمتر داشته وجز در یک قطعه کوچک اغلب به صورت تک درختان و در حاشیه توده‌ها دیده می‌شوند.

شاک "Populus nigra cv. "pubescens" این درختان نزدیک به ۶۰ درصد درختان منطقه را تشکیل می‌دهند. دارای تاج باز و گستردۀ بوده و به صورت خالص و مخلوط با کبوده دیده می‌شوند.

کبوده شیرازی "Populus alba cv. "shirazi" این درختان دارای تاج نیمه باز و باز هستند. تعداد ناچیز درختان جوان موجود در میان توده‌های فوق بیشتر از این ارقام هستند. به علت کیفیت بهتر و برداشتن بیشتر در میان صنوبرکاران و خریداران از مقبولیت بیشتری برخوردارند.

روش کار تبیه جداول حجم

باتوجه به نوع مصرف چوب در منطقه و سیستم خرید و فروش وزنی تصمیم گرفته شد تا برای هریک از دو گونه کبوده و شالک به تفکیک جداول حجم در سه شکل زیر تهیه شود.

حجم کل (ساقه و شاخه) قطره‌تر از ۸ سانتیمتر

حجم کل (ساقه و شاخه) قطره‌تر از ۲۰ سانتیمتر

حجم ساقه قطره‌تر از ۸ سانتیمتر

الف- انتخاب درختان

با مراجعه به منابع علمی موجود و استفاده از نقطه نظرات و تجربیات استادان و باتوجه به امکانات و بودجه پیش‌بینی شده، حضور ده اصله درخت در هر طبقه قطری

۵ سانتیمتری کافی است (زیبری ۱۳۷۳). بالین وجود و بهمنظور دسترسی به دقت بیشتر تعداد ۱۵ اصله در هر طبقه ۵ سانتیمتری و در واقع ۳ اصله در هر طبقه یک سانتیمتری در حدفاصل قطرهای ۸ تا ۴۲ سانتیمتر مبنای انجام کار قرار گرفت. بعد برای حذف عامل دخالت انسانی و بهمنظور انتخاب تصادفی درختان مراحل زیر انجام گرفت:

باقطه به نقشه توده‌های موجود، انتخاب توده‌ها تصادفی صورت گرفت.

- در داخل هر توده یک مسیر به موازات مسیر رودخانه به صورت تصادفی انتخاب شد. از نقطه شروع هر مسیر درختان شمرده شده و درخت شماره ۵۰ انتخاب شده و شمارش دوباره تا رسیدن به پنجاهمین درخت ادامه یافت. در صورت عدم نیاز به درخت شماره ۵۰ (به علت پرشدن طبقه قطری موردنظر) شمارش تا رسیدن به اولین درخت مورد نظر ادامه پیدا می‌یافتد.

در صورتی که تمامی توده‌ها و مسیرهای انتخابی طی شده بود، انتخاب تصادفی توده‌ها و مسیرها دوباره تکرار می‌شد.

در جدول شماره ۱ قطر درختان اندازه‌گیری شده در هر طبقه قطری ارایه شده است.

جدول شماره ۱ - پراکنش درختان صنوبر اندازه‌گیری شده در طبقات قطری مختلف

طبقات قطری cm	طبقات قطری lcm	قطر درختان شالک <i>P.nigra</i> cv. "Pubescens "					قطر درختان کبوده <i>P.alba</i> cv. "Italica "		
		۸	۷/۹	۷/۹	۸/۳	۷/۹	۷/۹	۸/۰	۸/۱
۱۰	۹	۸/۹	۸/۹	۹/۳	۹/۳		۸/۰	۸/۶	۹/۴
	۱۰	۹/۸	۱۰/۲	۱۰/۴			۹/۶	۹/۸	۱۰/۳
	۱۱	۱۰/۸	۱۱/۲	۱۱/۳	۱۱/۳		۱۰/۵	۱۰/۶	۱۱/۱
	۱۲	۱۱/۵	۱۱/۶	۱۲/۴			۱۱/۶	۱۲/۳	۱۲/۴
	۱۳	۱۲/۵	۱۳/۱	۱۳/۳			۱۲/۶	۱۳/۰	۱۳/۴
۱۵	۱۴	۱۳/۶	۱۴/۱	۱۴/۲			۱۳/۹	۱۴/۱	۱۴/۳
	۱۵	۱۴/۰	۱۴/۷	۱۵/۴			۱۴/۶	۱۵/۴	۱۵/۴
	۱۶	۱۵/۶	۱۵/۶	۱۶/۳			۱۵/۷	۱۶/۱	۱۶/۲
	۱۷	۱۶/۵	۱۶/۶	۱۶/۹			۱۶/۶	۱۶/۸	۱۷/۲
	۱۸	۱۷/۹	۱۸/۱	۱۸/۳			۱۸/۱	۱۸/۳	۱۸/۴
۲۰	۱۹	۱۸/۰	۱۹/۲	۱۹/۴			۱۸/۶	۱۹/۲	۱۹/۴
	۲۰	۱۹/۰	۲۰/۴	۱۹/۶			۱۹/۷	۱۹/۹	۲۰/۳
	۲۱	۲۱/۳	۲۱/۳	۲۰/۶			۲۰/۹	۲۱/۲	۲۱/۴
	۲۲	۲۱/۵	۲۲/۰	۲۲/۳			۲۱/۹	۲۲/۲	۲۲/۴
	۲۳	۲۲/۸	۲۲/۹	۲۳/۱			۲۲/۶	۲۳/۱	۲۳/۲
۲۵	۲۴	۲۳/۰	۲۳/۸	۲۴/۱			۲۳/۰	۲۳/۸	۲۴/۲
	۲۵	۲۴/۶	۲۵/۲	۲۵/۴			۲۴/۶	۲۴/۹	۲۵/۱
	۲۶	۲۵/۷	۲۶/۱	۲۶/۲			۲۵/۶	۲۶/۱	۲۶/۴
	۲۷	۲۶/۰	۲۹/۷	۲۷/۲			۲۶/۶	۲۷/۲	۲۷/۳
	۲۸	۲۷/۶	۲۸/۱	۲۸/۲			۲۷/۰	۲۷/۹	۲۸/۳
۳۰	۲۹	۲۸/۵	۲۸/۰	۲۹/۱			۲۸/۶	۲۸/۷	۲۹/۳
	۳۰	۲۹/۷	۳۰/۱	۳۰/۳			۲۹/۹	۳۰/۲	۳۰/۳
	۳۱	۳۰/۸	۳۱/۱	۳۱/۲			۳۰/۵	۳۱/۹	۳۱/۲
	۳۲	۳۲/۰	۳۲/۲	۳۲/۳			۳۱/۸	۳۲/۳	۳۲/۴
	۳۳	۳۲/۵	۳۳/۰	۳۳/۱			۳۳/۰	۳۳/۲	۳۲/۷
۳۵	۳۴	۳۳/۶	۳۳/۷	۳۴/۰			۳۳/۰	۳۳/۷	۳۴/۲
	۳۵	۳۴/۰	۳۵/۲	۳۵/۱			۳۵/۰	۳۵/۲	۳۵/۰
	۳۶	۳۵/۹	۳۵/۹	۳۶/۲			۳۵/۷	۳۵/۸	۳۶/۲
	۳۷	۳۶/۰	۳۷/۰	۳۷/۲			۳۷/۷	۳۷/۰	۳۷/۲
	۳۸	۳۷/۹	۳۸/۲	۳۷/۸			۳۷/۰	۳۸/۰	۳۸/۳
۴۰	۳۹	۳۸/۶	۳۹/۱	۳۹/۳			۳۸/۰	۳۹/۱	۳۹/۴
	۴۰	۳۹/۷	۳۹/۹	۴۰/۰			۳۹/۷	۴۰/۰	۴۰/۳
	۴۱	۴۰/۰	۴۰/۹	۴۱/۰			۴۰/۰	۴۱/۰	۴۱/۳
	۴۲	۴۱/۶	۴۱/۷	۴۱/۰			۴۱/۲	۴۲/۳	۴۲/۰

ب- اندازه گیریها

پس از مشخص شدن هر درخت و ثبت مشخصات توده و آدرس دقیق آن، به هر درخت یک شماره داده شد. آنگاه قطر یقه و قطربرابر سینه وارتفاع سرپای درختان اندازه‌گیری شده وجهت شمال در چند نقطه از تنۀ درخت علامتگذاری گردید. سپس درخت از ارتفاع $0/2$ متری از سطح زمین قطع شده و اقدامات و اندازه‌گیری‌های زیر به ترتیب روی آنها انجام گرفت:

۱- قطع درخت از ارتفاع $0/2$ متری از سطح زمین و اندازه‌گیری قطر محل برش و طول درخت

۲- قطع کلیه شاخه‌ها و انتهای ساقه از محل قطر 8 سانتیمتری
۳- علامتگذاری محل قطر 20 سانتیمتری (در صورتی که ساقه قطورتر از 20 سانتیمتر باشد)

۴- اندازه‌گیری قطر میانه، طول تنۀ قطورتر از 8 سانتیمتر و طول تنۀ قطورتر از 20 سانتیمتر

۵- قطع کلیه شاخه‌های باقیمانده از محل انشعاب از ساقه
۶- علامتگذاری ساقه به فواصل یک متر از محل برش
۷- برش ساقه در محلهای علامتگذاری شده

۸- اندازه‌گیری قطر دو سر هر قطعه (درجۀ شمال) تا دقت میلیمتر و طول هر قطعه تا دقت سانتیمتر و درج در فرم

کلیه مراحل 6 تا 8 برای تک تک شاخه‌های مرحله 4 نیز انجام گرفت.
در کنار اندازه‌گیری‌های فوق تعدادی از مشخصه‌های کیفی همچون ضخامت پوست تنۀ در محل برش، قطر 20 سانتیمتری، ابتدای قطورترین شاخه، وضعیت درون چوب و وضعیت سلامتی چوب در مقاطع مختلف اندازه‌گیری و یادداشت برداری شد.

ج- محاسبه حجم و تهیه معادلات

محاسبه حجم قطعات

با داشتن ابعاد هر قطعه واستفاده از فرمول اسمالیان حجم هر قطعه محاسبه می شود.

طول قطعه \times ۲ / (سطح مقطع کوچکتر + سطح مقطع بزرگتر) = حجم متر مکعب

$$4 / (\frac{3}{14} \times \text{قطر cm}^2) = \text{سطح مقطع}$$

بدین ترتیب حجم قطعات مختلف بدست آمد که با توجه به قطعات تشکیل دهنده قسمتهای مختلف درخت برای هر درخت ۴ مقدار حجم تنہ قطورتر از ۲۰ سانتیمتر، حجم تنہ قطور تر از ۸ سانتیمتر، حجم قطعات شاخه های قطورتر از ۲۰ سانتیمتر و حجم قطعات شاخه های قطورتر از ۸ سانتیمتر بدست آمد. پس از انجام محاسبات مورد نظر درنهایت برای هر درخت سه مقدار حجم معرفی شد.

V_1 حجم کل درخت (ساقه و شاخه قطورتر از ۸ سانتیمتر) به متر مکعب

V_2 حجم کل درخت (ساقه و شاخه قطورتر از ۲۰ سانتیمتر) به متر مکعب

V_s حجم تنہ قطورتر از ۸ سانتیمتر به متر مکعب

تعیین معادلات

ابتدا ابر نقاط حجم و قطر برابر سینه درختان رسم شد (شکل شماره ۱). بعد روابط مختلف با مشخصه های مختلف درختان مورد بررسی قرار گرفت تا چگونگی روابط بین آنها مشخص شود. بدین ترتیب در واقع الگوی مناسبی برای رابطه برآورده حجم درخت بدست آمد، سپس برای تعیین بهترین رابطه از نرم افزار "SPSS" استفاده شد.

روش کار برنامه فوق بدین ترتیب بود که:

ابتدا متغیرهای قطر برابر سینه (d) ارتفاع کل درخت (h) و حجم درخت (v) به برنامه وارد شد بعد مقادیر جدید شامل $d^2h^2, dh^2, d^2h, dh, h^2$ و لگاریتم مقادیر فوق محاسبه و

وارد شد که درنهایت با استفاده از دستور رگرسیون چند عامله رابطه حجم براساس مدل زیر تعیین شد:

$$V = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n$$

از میان متغیرهای مورد نظر ابتدا متغیری که بالاترین همبستگی را با حجم داشت مشخص شده و در معادله حجم دخالت داده شد. در مرحله بعدی در میان متغیرهای باقیمانده جستجو شده و متغیری که بالاترین همبستگی را داشت به فرمول وارد گردید واین کار تا آنجا ادامه یافت که هیچ یک از متغیرهای باقیمانده به طور معنی‌داری به بالا بردن دقت معادله حجم کمک ننمودند و در این مرحله عملیات متوقف شده و رابطه مورد نظر براساس متغیرهای وارد شده بدست آمد.

پس از بدست آمدن هر رابطه، ابتدا برآش ابر نقاط حجم و قطر برابر سینه با خط رگرسیونی بدست آمده مورد بررسی قرار گرفت. همچنین مقادیر حجم بدست آمده از رابطه در قطرهای مختلف بررسی شد تا از مناسب بودن رابطه بدست آمده اطمینان حاصل شود (شکل شماره ۱).

در هر مرحله که متغیر جدیدی وارد شده و رابطه جدیدی بدست می‌آمد، رابطه جدید با رابطه قبلی نیز مقایسه شد که حتی با وجود تفاوت‌های بسیار ناچیز تمامی مراحل ورود متغیرهای جدید انجام گرفته و رابطه مورد نظر بدست آمد.

کلیه محاسبات فوق به منظور محاسبه روابط جدول حجم یک عامله براساس قطر برابر سینه (تاریف) و جدول حجم دو عامله براساس قطر برابر سینه وارتفاع به طور مجزا صورت گرفت. این محاسبات و مراحل برای هریک از مقادیر حجم V_s, V_1, V_2 و هر یک از دو گونه کبوده و شالک نیز به طور مجزا انجام شد.

وضعیت پوست

از میان مجموعه درختان اندازه‌گیری شده، تعداد ۱۰۰ اصله درخت انتخاب وضخامت پوست در قطعات تشکیل دهنده آنها نیز اندازه‌گیری شد و براین اساس رابطه قطر برابر سینه وضخامت پوست تهیه شد. همچنین درصد چوب خالص وپوست برای هر قطعه و درنهایت برای درختان تهیه شد.

تعیین ضرایب وزن و حجم

نسبت وزن درختان به حجم (وزن مخصوص/m³) در چوبهای مختلف بسته به میزان رطوبت، نوع گونه، شرایط رویشگاهی، اقلیم و خاک متفاوت است به‌منظور تعیین مقدار وزن مخصوص، پس از قطع و تبدیل درختان، نمونه‌هایی از قسمتهای مختلف تشکیل دهنده درخت تهیه و حجم و وزن آنها در سه مقطع زمانی یک روز، پنج روز و پانزده روز پس از قطع اندازه‌گیری شد^(۱). اندازه‌گیریهای فوق برای هر یک از دو گونه کبوده و شالک، همچنین پوست و چوب خالص به صورت مجزا صورت گرفت.

نتایج

روابط

روابط جدول حجم دو عامله

بهترین روابط محاسبه شده و مقادیر همبستگی، ضریب تعیین و ضریب تعیین استاندارد شده آنها برای حجمهای سه گانه هر یک از دو گونه کبوده و شالک در جدول شماره ۲ ارایه شده‌اند.

(۱) به طور معمول درختان در منطقه یا به صورت سریا و با برآورد وزنی فروخته می‌شوند. یا پس از قطع به صورت یا پوست یا پوست کنده شده حداقل تا دو هفته بعد از قطع فروخته می‌شوند. در این سیستم میزان رطوبت موجود در چوب که تابعی از زمان قطع آن است اهمیت بسیاری دارد و براین اساس سه فاصله زمانی یک، پنج و پانزده روز برای تعیین ضرایب فوق انتخاب شد.

جدول شماره ۲ - روابط جداول حجم سه گانه دو گونه شالک و کبوده

گونه	روابط حجم حجمهای سه گانه به متر مکعب V_1, V_2, V_s قطر به سانتیمتر d ارتفاع به متر h	همبتگی (٪) سطح	ضریب تعیین	ضریب تعیین استاندارد
شالک	$V_1 = 0.000736 d^2 + 0.000745 dh - 0.017701 d + 0.050632$	0.988	0.977	0.977
	$V_2 = 0.000116 dh^2 + 0.033889 d - 0.708269$	0.973	0.945	0.945
	$V_s = 0.001543 dh - 0.021158 h + 0.07381$	0.977	0.975	0.975
کبوده	$V_1 = 0.000050 d^2 h - 0.000019 dh^2 + 0.009133$	0.984	0.968	0.968
	$V_2 = 0.000055 d^2 h - 0.000931 dh + 0.004334$	0.968	0.936	0.934
	$V_s = 0.000038 d^2 h - 0.000007 dh^2 + 0.007396$	0.985	0.971	0.971

لازم به ذکر است که برای دو گونه شالک و کبوده در منطقه فوق روابط جداول حجم یک عامله نیز تئیه شده است که با توجه به کافی و کامل بودن جداول حجم دو عامله روابط وجداول فوق در این مقاله آورده نشده است.

روابط پوست و ضرایب وزنی درختان

رابطه ضخامت پوست (در محل برابر سینه) با قطر برابر سینه (d) برای هریک از دو گونه عبارتست از:

		ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین
(cm)	ضخامت پوست کبوده	$P_a = 0.77356 d - 4.20773$	0.72	0.51
(cm)	ضخامت پوست شالک	$P_n = 0.89837 d - 4.28027$	0.85	0.73

تعیین وزن مخصوص چوب و پوست در دوره‌های زمانی مختلف با توجه به اهمیت دانستن مقدار وزن چوب خشک قابل استحصال از درختان سرپا مقادیر وزن مخصوص چوبهای بریده شده با پوست و بدون پوست در مقاطع زمانی

مختلف از جدول شماره ۳ قابل استخراج می‌باشد. روش کار بدین ترتیب است که پس از تعیین حجم در حالت سرپا (با استفاده از جداول حجم) با ضرب نمودن مقدار حجم در ضریب مندرج در هریک از ستونهای فواصل زمانی مختلف بهسادگی مقدار وزن قابل انتظار از حجم فوق در آن مقطع زمانی بدست می‌آید. همچنین می‌توان در صد پوست و وزن چوب خالص را نیز محاسبه کرد.

به عنوان مثال ۱ متر مکعب چوب کبوده در حالت سرپا دارای 128 cm^3 متر مکعب پوست و 872 cm^3 متر مکعب چوب خالص می‌باشد. همچنین ۱ متر مکعب چوب سرپایی کبوده بعد از قطع و گذشت ۱۵ روز 588 cm^3 متر مکعب وزن خواهد داشت.

جدول شماره ۳- مقدار وزن مخصوص چوب قطعات درختان کبوده و شالک در

مقاطع زمانی مختلف

گونه	وزن مخصوص چوب با پوست gr/cm^3				وزن مخصوص پوست از کل حجم چوب با پوست	در صد حجم پوست از کل حجم چوب
	۱ روز پس از قطع	۵ روز پس از قطع	۱۵ روز پس از قطع	۱۵ روز پس از قطع gr/cm^3		
کبوده	0.8964	0.8205	0.5880	0.891	% ۱۲/۷۷	
شالک	0.9059	0.8233	0.5553	0.812	% ۱۳/۱	

با وجودی که در طبقات قطری ۱۵ سانتیمتر و کمتر (سینه اولیه رشد) درختان شالک از رشد ارتفاعی و حجمی بهتری برخودارند، لیکن در طبقات قطری بیشتر منحنی‌های ارتفاع و حجم کبوده‌ها در حد بالاتری قرار گرفته واژ وضعیت مطلوبتری برخوردار هستند. به طوری که در حداکثر رشد قطری (حدود ۴۰ تا ۴۵ سانتیمتر قطر برابر سینه) کبوده‌ها دارای ۲۵ متر ارتفاع و $2/5$ متر مکعب حجم و شالک‌ها دارای 23 cm^3 متر ارتفاع و $1/86$ متر مکعب حجم می‌باشند. این تفاوت‌ها به حدی است که در درختان

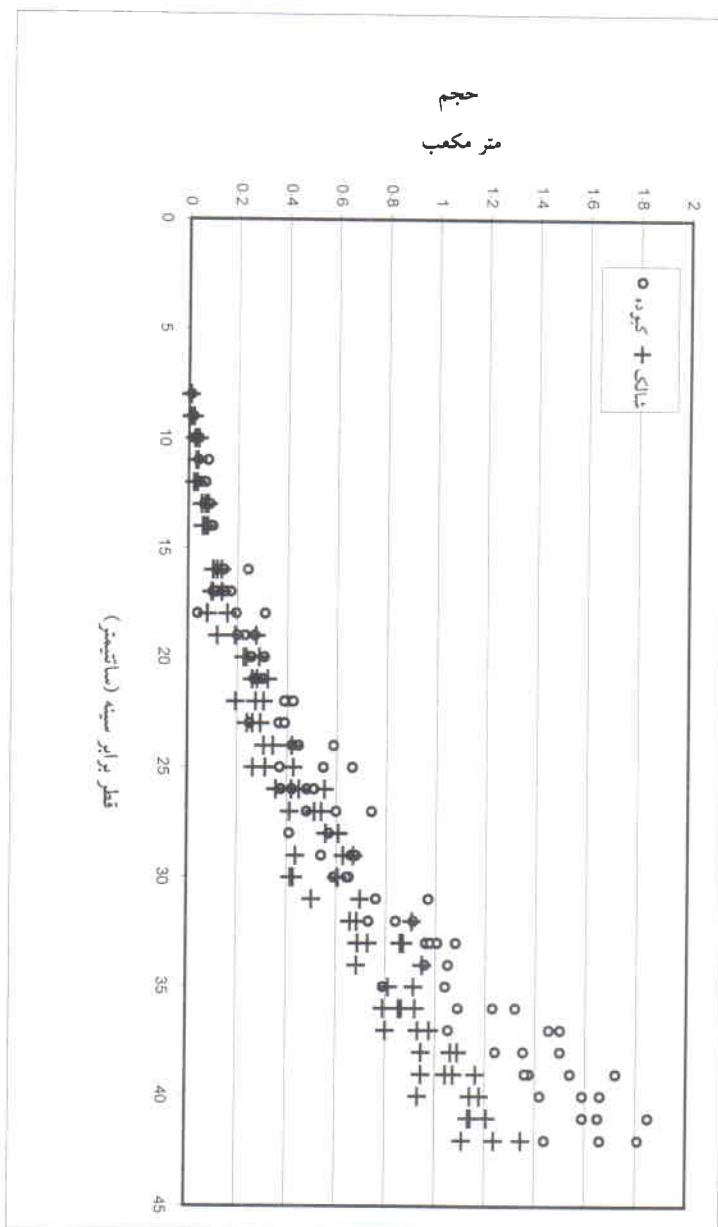
قطور حجم تنه قطورتر از ۲۰ سانتیمتر کبوده بیشتر از حجم کل شالک‌ها است (شکل شماره ۳). آزمون مقایسه میانگین‌های حجم در طبقات قطری مختلف دو گونه کبوده و شالک بیانگر تفاوت معنی‌دار در سطح 0.01 در مقادیر حجم می‌باشد (آزمون آماری t-test).

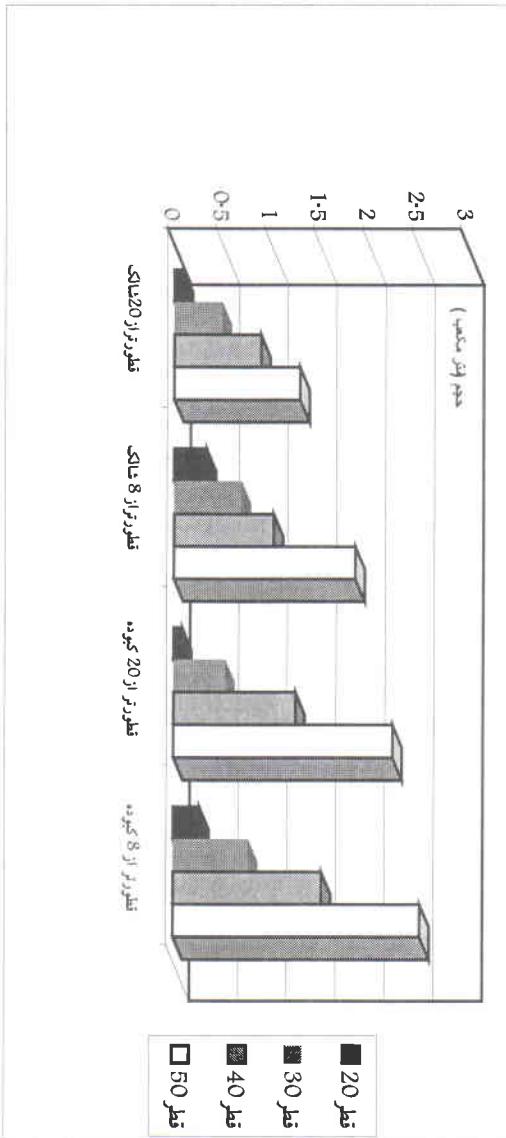
باتوجه به اینکه هر دو گونه کبوده و شالک در قطرهای ۱۵-۲۰ سانتیمتر فاقد شاخه‌های قطورتر از ۸ سانتیمتر هستند، بدیهی است که حجم‌های ارایه شده در جداول V_1 و V_2 در محدوده فوق بایستی یکسان باشند، ولی به خاطر تفاوت روابط آنها مقادیر ارایه شده اندکی تفاوت دارد که برای اصلاح آن ارقام محدوده فوق با استفاده از رابطه V_1 محاسبه ودرج شده است (جداول شماره ۵ و ۷).

همانطور که از روابط حجم مشخص است حجم درختان بیشترین همبستگی را با متغیرهای قطر برابر سینه وارتفاع دارد.

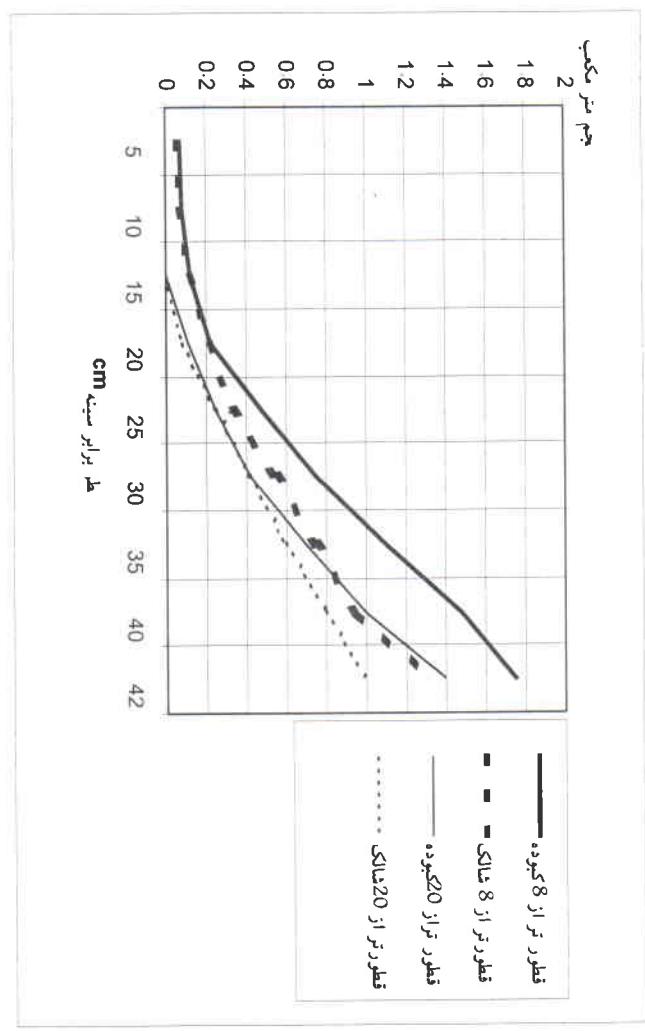
درختان شالک در مقایسه با کبوده‌ها پر شاخه‌تر بوده، از تنه کوتاه‌تری برخوردارند، درصد پوست بیشتری دارند، پوسیدگی وآفت زدگی چوب و حفره‌های توخالی بیشتری دارند و درمجموع می‌توان گفت کبوده‌ها از ارزش صنعتی بیشتری برخوردارند. باتوجه به وزن مخصوص بیشتر کبوده‌ها این درختان حتی در حجم‌های یکسان نیز به علت سنگین‌تر بودن بهنگام فروش از ارزش بیشتری برخوردار هستند. همچنین کیفیت برتر و درصد پوست کمتر کبوده‌ها باعث افزایش این ارزش می‌شود (شکل شماره ۴).

شکل شماره ۱ - ابر نقاط حجم کیوود و شاک در منطقه زنجان رو

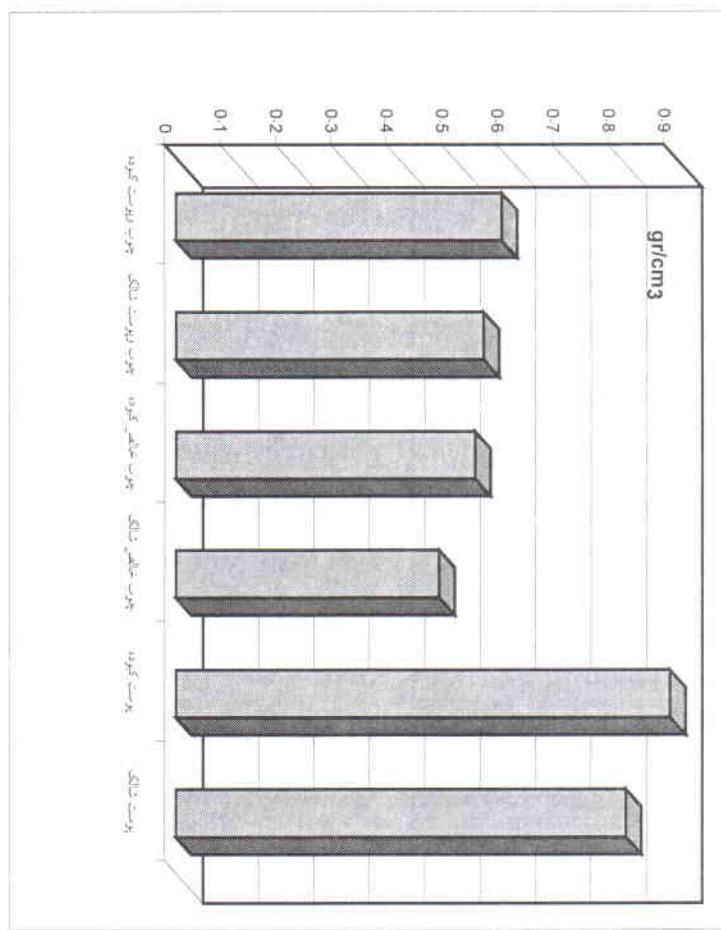

شکل شماره ۲ - حداقل حجم موجود در جدول حجم دو گونه شالک و کبوده در قطعه های مختلف
 (به ترتیب قطعات قطعات قطورتر از ۸ و ۲۰ سانتیمتر)

شکل شماره ۳- رابطه حجم کل قطعه از ۸ و ۱۶ سانتیمتر دو گونه کبوده و شالک با قطر برابر سینه

شکل شماره ۴- وزن مخصوص بست و چوب کبوده و شالک ۱۵ روز پس از قطع در منطقه زنجان رو

بحث و نتیجه گیری

بنا به اظهار صنوبرکاران منطقه، مهمترین علت انتخاب وبرتی دادن شالکها به کبودهای در صنوبرکاریهای منطقه، رویش سریع، سهولت و درصد بالای موفقیت قلمه کاری و رشد مطلوب در سالهای اول شالکها بوده است. این درحالی است که خود صنوبرکاران منطقه پس از طی چند دهه به تجربه دریافتند که کبودهای در مقایسه با شالکها از ارزش بیشتری برخوردارند. به همین دلیل است که اندک صنوبرکاریهای جدید در منطقه یا جستهای حمایت شده توسط صنوبرکاران باستفاده از کبودهای است. این امر ضرورت صرف زمان بیشتر برای اظهار نظر در مورد وضعیت رویشی ارقام مختلف صنوبر را نشان می‌دهد. این وضعیت در مطالعات انجام گرفته در مورد کلن‌های بومی و خارجی در ایستگاه تحقیقات البرز نیز مشخص شده است (مدیر رحمتی ۱۳۷۶).

در صورتی که در این بررسی امکان تعیین سن درختان درکنار بررسی مشخصه‌های کمی و کیفی صنوبرکاریهای منطقه، فراهم می‌شد، امکان اظهار نظر مطلوبتری در مورد وضعیت دو گونه نسبت به هم فراهم می‌گردید. توصیه می‌شود که این امر در مطالعات مشابه مد نظر قرار گیرد.

در تهیه جداول حجم بایستی هدف و نحوه کاربردو شرایط منطقه مد نظر قرار گیرند. در خصوص منطقه فوق چنانچه جدول حجم بدون توجه به وزن مخصوص چوب و پوست درختان، سیستم خرید و فروش چوب و شرایط حاکم بر آن تهیه می‌گردید ارزش کاربردی چندانی نداشت. به عنوان مثال عدم تعیین ومحاسبه ضرایب وزنی در مقاطع مختلف زمانی باعث می‌شد تا جداول فوق هیچ گونه کاربردی نداشته باشند چرا که اولاً سیستم خرید و فروش چوب در منطقه بر اساس وزن است و در ثانی بین زمان قطع و فروش چوبهای بریده شده فاصله‌ای زمانی وجود دارد که منجر به تفاوت وزن در چوبها می‌شود و در ضمن چوبها معمولاً پوست‌کنی می‌شوند.

سیستم خرید و فروش چوب سرپا در منطقه بیشتر براساس برآورده است که براساس نوع و کیفیت درختان انجام می‌گیرد این نحوه برآورد و قیمت‌گذاری بسیار ابتدایی در بیشتر موارد به زیان صنوبرکار و به نفع خریدار دلالان صورت گرفته و نتیجه زحمت چندین ساله صنوبرکاران را بهدر می‌دهد. با توجه به سهولت کاربرد جداول و ضرایب فوق، ترویج و آموزش نحوه کاربرد و استفاده از جداول حجم و ضرایب می‌توان درآمد واقعی صنوبرکاری را نصیب صنوبر کار نمود. بدیهی است افزایش درآمد بهترین انگیزه را برای حفظ و توسعه این اراضی در اختیار صنوبرکاران قرار می‌دهد.

این اراضی از قابلیتهای بسیار مناسبی برای تولید چوب برخوردار هستند که ضرورت انجام تحقیقات بیشتر به منظور حفظ و توسعه سطوح صنوبرکاری، افزایش تولید در واحد سطح با استفاده از گونه‌ها و ارقام پرمحصول و نحوه و چگونگی حمایتهای لازم از صنوبرکاران را گوشزد می‌کند.

مختصر		بيانات	
١٦	٢٣	٦١	٢٢
١٧	٢٤	٦٢	٢١
١٨	٢٥	٦٣	٢٠
١٩	٢٦	٦٤	١٩
٢٠	٢٧	٦٥	١٨
٢١	٢٨	٦٦	١٧
٢٢	٢٩	٦٧	١٦
٢٣	٣٠	٦٨	١٥
٢٤	٣١	٦٩	١٤
٢٥	٣٢	٧٠	١٣
٢٦	٣٣	٧١	١٢
٢٧	٣٤	٧٢	١١
٢٨	٣٥	٧٣	١٠
٢٩	٣٦	٧٤	٩
٣٠	٣٧	٧٥	٨
٣١	٣٨	٧٦	٧
٣٢	٣٩	٧٧	٦
٣٣	٤٠	٧٨	٥
٣٤	٤١	٧٩	٤
٣٥	٤٢	٨٠	٣
٣٦	٤٣	٨١	٢
٣٧	٤٤	٨٢	١
٣٨	٤٥	٨٣	٠
٣٩	٤٦	٨٤	٠
٤٠	٤٧	٨٥	٠
٤١	٤٨	٨٦	٠
٤٢	٤٩	٨٧	٠
٤٣	٥٠	٨٨	٠
٤٤	٥١	٨٩	٠
٤٥	٥٢	٩٠	٠
٤٦	٥٣	٩١	٠
٤٧	٥٤	٩٢	٠
٤٨	٥٥	٩٣	٠
٤٩	٥٦	٩٤	٠
٥٠	٥٧	٩٥	٠
٥١	٥٨	٩٧	٠
٥٢	٥٩	٩٨	٠
٥٣	٦٠	٩٩	٠
٥٤	٦١	١٠٠	٠
٥٥	٦٢	١٠١	٠
٥٦	٦٣	١٠٢	٠
٥٧	٦٤	١٠٣	٠
٥٨	٦٥	١٠٤	٠
٥٩	٦٦	١٠٥	٠
٦٠	٦٧	١٠٦	٠
٦١	٦٨	١٠٧	٠
٦٢	٦٩	١٠٨	٠
٦٣	٧٠	١٠٩	٠
٦٤	٧١	١١٠	٠
٦٥	٧٢	١١١	٠
٦٦	٧٣	١١٢	٠
٦٧	٧٤	١١٣	٠
٦٨	٧٥	١١٤	٠
٦٩	٧٦	١١٥	٠
٧٠	٧٧	١١٦	٠
٧١	٧٨	١١٧	٠
٧٢	٧٩	١١٨	٠
٧٣	٨٠	١١٩	٠
٧٤	٨١	١٢٠	٠
٧٥	٨٢	١٢١	٠
٧٦	٨٣	١٢٢	٠
٧٧	٨٤	١٢٣	٠
٧٨	٨٥	١٢٤	٠
٧٩	٨٦	١٢٥	٠
٨٠	٨٧	١٢٦	٠
٨١	٨٨	١٢٧	٠
٨٢	٨٩	١٢٨	٠
٨٣	٩٠	١٢٩	٠
٨٤	٩١	١٣٠	٠
٨٥	٩٢	١٣١	٠
٨٦	٩٣	١٣٢	٠
٨٧	٩٤	١٣٣	٠
٨٨	٩٥	١٣٤	٠
٨٩	٩٦	١٣٥	٠
٩٠	٩٧	١٣٦	٠
٩١	٩٨	١٣٧	٠
٩٢	٩٩	١٣٨	٠
٩٣	١٠٠	١٣٩	٠
٩٤	١٠١	١٤٠	٠
٩٥	١٠٢	١٤١	٠
٩٦	١٠٣	١٤٢	٠
٩٧	١٠٤	١٤٣	٠
٩٨	١٠٥	١٤٤	٠
٩٩	١٠٦	١٤٥	٠
١٠٠	١٠٧	١٤٦	٠
١٠١	١٠٨	١٤٧	٠
١٠٢	١٠٩	١٤٨	٠
١٠٣	١١٠	١٤٩	٠
١٠٤	١١١	١٥٠	٠
١٠٥	١١٢	١٥١	٠
١٠٦	١١٣	١٥٢	٠
١٠٧	١١٤	١٥٣	٠
١٠٨	١١٥	١٥٤	٠
١٠٩	١١٦	١٥٥	٠
١١٠	١١٧	١٥٦	٠
١١١	١١٨	١٥٧	٠
١١٢	١١٩	١٥٨	٠
١١٣	١٢٠	١٥٩	٠
١١٤	١٢١	١٦٠	٠
١١٥	١٢٢	١٦١	٠
١١٦	١٢٣	١٦٢	٠
١١٧	١٢٤	١٦٣	٠
١١٨	١٢٥	١٦٤	٠
١١٩	١٢٦	١٦٥	٠
١٢٠	١٢٧	١٦٧	٠
١٢١	١٢٨	١٦٨	٠
١٢٢	١٢٩	١٦٩	٠
١٢٣	١٣٠	١٧٠	٠
١٢٤	١٣١	١٧١	٠
١٢٥	١٣٢	١٧٢	٠
١٢٦	١٣٣	١٧٣	٠
١٢٧	١٣٤	١٧٤	٠
١٢٨	١٣٥	١٧٥	٠
١٢٩	١٣٦	١٧٦	٠
١٢١٠	١٣٧	١٧٧	٠
١٢١١	١٣٨	١٧٨	٠
١٢١٢	١٣٩	١٧٩	٠
١٢١٣	١٣١٠	١٨٠	٠
١٢١٤	١٣١١	١٨١	٠
١٢١٥	١٣١٢	١٨٢	٠
١٢١٦	١٣١٣	١٨٣	٠
١٢١٧	١٣١٤	١٨٤	٠
١٢١٨	١٣١٥	١٨٥	٠
١٢١٩	١٣١٦	١٨٦	٠
١٢١١٠	١٣١٧	١٨٧	٠
١٢١١١	١٣١٨	١٨٨	٠
١٢١١٢	١٣١٩	١٨٩	٠
١٢١١٣	١٣٢٠	١٩٠	٠
١٢١١٤	١٣٢١	١٩١	٠
١٢١١٥	١٣٢٢	١٩٢	٠
١٢١١٦	١٣٢٣	١٩٣	٠
١٢١١٧	١٣٢٤	١٩٤	٠
١٢١١٨	١٣٢٥	١٩٥	٠
١٢١١٩	١٣٢٦	١٩٦	٠
١٢١١١٠	١٣٢٧	١٩٧	٠
١٢١١١١	١٣٢٨	١٩٨	٠
١٢١١١٢	١٣٢٩	١٩٩	٠
١٢١١١٣	١٣٢١٠	٢٠٠	٠
١٢١١١٤	١٣٢١١	٢٠١	٠
١٢١١١٥	١٣٢١٢	٢٠٢	٠
١٢١١١٦	١٣٢١٣	٢٠٣	٠
١٢١١١٧	١٣٢١٤	٢٠٤	٠
١٢١١١٨	١٣٢١٥	٢٠٥	٠
١٢١١١٩	١٣٢١٦	٢٠٦	٠
١٢١١١١٠	١٣٢١٧	٢٠٧	٠
١٢١١١١١	١٣٢١٨	٢٠٨	٠
١٢١١١١٢	١٣٢١٩	٢٠٩	٠
١٢١١١١٣	١٣٢٢٠	٢٠١٠	٠
١٢١١١١٤	١٣٢٢١	٢٠١١	٠
١٢١١١١٥	١٣٢٢٢	٢٠١٢	٠
١٢١١١١٦	١٣٢٢٣	٢٠١٣	٠
١٢١١١١٧	١٣٢٢٤	٢٠١٤	٠
١٢١١١١٨	١٣٢٢٥	٢٠١٥	٠
١٢١١١١٩	١٣٢٢٦	٢٠١٦	٠
١٢١١١١١٠	١٣٢٢٧	٢٠١٧	٠
١٢١١١١١١	١٣٢٢٨	٢٠١٨	٠
١٢١١١١١٢	١٣٢٢٩	٢٠١٩	٠
١٢١١١١١٣	١٣٢٢١٠	٢٠٢٠	٠
١٢١١١١١٤	١٣٢٢١١	٢٠٢١	٠
١٢١١١١١٥	١٣٢٢١٢	٢٠٢٢	٠
١٢١١١١١٦	١٣٢٢١٣	٢٠٢٣	٠
١٢١١١١١٧	١٣٢٢١٤	٢٠٢٤	٠
١٢١١١١١٨	١٣٢٢١٥	٢٠٢٥	٠
١٢١١١١١٩	١٣٢٢١٦	٢٠٢٦	٠
١٢١١١١١١٠	١٣٢٢١٧	٢٠٢٧	٠
١٢١١١١١١١	١٣٢٢١٨	٢٠٢٨	٠
١٢١١١١١١٢	١٣٢٢١٩	٢٠٢٩	٠
١٢١١١١١١٣	١٣٢٢٢٠	٢٠٢١٠	٠
١٢١١١١١١٤	١٣٢٢٢١	٢٠٢١١	٠
١٢١١١١١١٥	١٣٢٢٢٢	٢٠٢١٢	٠
١٢١١١١١١٦	١٣٢٢٢٣	٢٠٢١٣	٠
١٢١١١١١١٧	١٣٢٢٢٤	٢٠٢١٤	٠
١٢١١١١١١٨	١٣٢٢٢٥	٢٠٢١٥	٠
١٢١١١١١١٩	١٣٢٢٢٦	٢٠٢١٦	٠
١٢١١١١١١١٠	١٣٢٢٢٧	٢٠٢١٧	٠
١٢١١١١١١١١	١٣٢٢٢٨	٢٠٢١٨	٠
١٢١١١١١١١٢	١٣٢٢٢٩	٢٠٢١٩	٠
١٢١١١١١١١٣	١٣٢٢٢١٠	٢٠٢٢٠	٠
١٢١١١١١١١٤	١٣٢٢٢١١	٢٠٢٢١	٠
١٢١١١١١١١٥	١٣٢٢٢١٢	٢٠٢٢٢	٠
١٢١١١١١١١٦	١٣٢٢٢١٣	٢٠٢٢٣	٠
١٢١١١١١١١٧	١٣٢٢٢١٤	٢٠٢٢٤	٠
١٢١١١١١١١٨	١٣٢٢٢١٥	٢٠٢٢٥	٠
١٢١١١١١١١٩	١٣٢٢٢١٦	٢٠٢٢٦	٠
١٢١١١١١١١١٠	١٣٢٢٢١٧	٢٠٢٢٧	٠
١٢١١١١١١١١١	١٣٢٢٢١٨	٢٠٢٢٨	٠
١٢١١١١١١١١٢	١٣٢٢٢١٩	٢٠٢٢٩	٠
١٢١١١١١١١١٣	١٣٢٢٢٢٠	٢٠٢٢١٠	٠
١٢١١١١١١١١٤	١٣٢٢٢٢١	٢٠٢٢١١	٠
١٢١١١١١١١١٥	١٣٢٢٢٢٢	٢٠٢٢١٢	٠
١٢١١١١١١١١٦	١٣٢٢٢٢٣	٢٠٢٢١٣	٠
١٢١١١١١١١١٧	١٣٢٢٢٢٤	٢٠٢٢١٤	٠
١٢١١١١١١١١٨	١٣٢٢٢٢٥	٢٠٢٢١٥	٠
١٢١١١١١١١١٩	١٣٢٢٢٢٦	٢٠٢٢١٦	٠
١٢١١١١١١١١١٠	١٣٢٢٢٢٧	٢٠٢٢١٧	٠
١٢١١١١١١١١١١	١٣٢٢٢٢٨	٢٠٢٢١٨	٠
١٢١١١١١١١١١٢	١٣٢٢٢٢٩	٢٠٢٢١٩	٠
١٢١١١١١١١١١٣	١٣٢٢٢٢١٠	٢٠٢٢٢٠	٠
١٢١١١١١١١١١٤	١٣٢٢٢٢١١	٢٠٢٢٢١	٠
١٢١١١١١١١١١٥	١٣٢٢٢٢٢	٢٠٢٢٢٢	٠
١٢١١١١١١١١١٦	١٣٢٢٢٢٣	٢٠٢٢٢٣	٠
١٢١١١١١١١١١٧	١٣٢٢٢٢٤	٢٠٢٢٢٤	٠
١٢١١١١١١١١١٨	١٣٢٢٢٢٥	٢٠٢٢٢٥	٠
١٢١١١١١١١١١٩	١٣٢٢٢٢٦	٢٠٢٢٢٦	٠
١٢١١١١١١١١١١٠	١٣٢٢٢٢٧	٢٠٢٢٢٧	٠
١٢١١١١١١١١١١١	١٣٢٢٢٢٨	٢٠٢٢٢٨	٠
١٢١١١١١١١١١١٢	١٣٢٢٢٢٩	٢٠٢٢٢٩	٠
١٢١١١١١١١١١١٣	١٣٢٢٢٢١٠	٢٠٢٢٢١٠	٠
١٢١١١١١١١١١١٤	١٣٢٢٢٢١١	٢٠٢٢٢١١	٠
١٢١١١١١١١١١١٥	١٣٢٢٢٢٢	٢٠٢٢٢١٢	٠
١٢١١١١١١١١١١٦	١٣٢٢٢٢٣	٢٠٢٢٢١٣	٠
١٢١١١١١١١١١١٧	١٣٢٢٢٢٤	٢٠٢٢٢١٤	٠
١٢١١١١١١١١١١٨	١٣٢٢٢٢٥	٢٠٢٢٢١٥	٠
١٢١١١١١١١١١١٩	١٣٢٢٢٢٦	٢٠٢٢٢١٦	٠
١٢١١١١١١١١١١٠	١٣٢٢٢٢٧	٢٠٢٢٢١٧	٠
١٢١١١١١١١١١١١	١٣٢٢٢٢٨	٢٠٢٢٢١٨	٠
١٢١١١١١١١١١١٢	١٣٢٢٢٢٩	٢٠٢٢٢١٩	٠
١٢١١١١١١١١١١٣	١٣٢٢٢٢١٠	٢٠٢٢٢٢٠	٠
١٢١١١١١١١١١١٤	١٣٢٢٢٢١١	٢٠٢٢٢٢١	٠
١٢١١١١١١١١١١٥	١٣٢٢٢٢٢	٢٠٢٢٢٢٢	٠
١٢١١١١١١١١١١٦	١٣٢٢٢٢٣	٢٠٢٢٢٢٣	٠
١٢١١١١١١١١١١٧	١٣٢٢٢٢٤	٢٠٢٢٢٢٤	٠
١٢١١١١١١١١١١٨	١٣٢٢٢٢٥	٢٠٢٢٢٢٥	٠
١٢١١١١١١١١١١٩	١٣٢٢٢٢٦	٢٠٢٢٢٢٦	٠
١٢١١١١١١١١١١٠	١٣٢٢٢٢٧	٢٠٢٢٢٢٧	٠
١٢١١١١١١١١١١١	١٣٢٢٢٢٨	٢٠٢٢٢٢٨	٠
١٢١١١١١١١١١١٢	١٣٢٢٢٢٩	٢٠٢٢٢٢٩	٠
١٢١١١١١١١١١١٣	١٣٢٢٢٢١٠	٢	

جدول شماره ۶- جدول حجم دو عامله تنه و شاخه فلکی از ۸ ساتیمتر شاک در منطقه زنجان و

جدول شماره ۶- جدول سیم دو عامله ته و شانجه قطورتر از ۸ سانتیمتر شاک در منطقه زنجانرو

نمبر		کل مجموع	
۱۴۳	۲۲	۱۶	۱۶
۱۴۴	۲۰	۱۶	۱۶
۱۴۵	۱۷	۱۷	۱۷
۱۴۶	۱۸	۱۸	۱۸
۱۴۷	۱۹	۱۹	۱۹
۱۴۸	۲۰	۲۰	۲۰
۱۴۹	۲۱	۲۱	۲۱
۱۵۰	۲۲	۲۲	۲۲
۱۵۱	۲۳	۲۳	۲۳
۱۵۲	۲۴	۲۴	۲۴
۱۵۳	۲۵	۲۵	۲۵
۱۵۴	۲۶	۲۶	۲۶
۱۵۵	۲۷	۲۷	۲۷
۱۵۶	۲۸	۲۸	۲۸
۱۵۷	۲۹	۲۹	۲۹
۱۵۸	۳۰	۳۰	۳۰
۱۵۹	۳۱	۳۱	۳۱
۱۶۰	۳۲	۳۲	۳۲
۱۶۱	۳۳	۳۳	۳۳
۱۶۲	۳۴	۳۴	۳۴
۱۶۳	۳۵	۳۵	۳۵
۱۶۴	۳۶	۳۶	۳۶
۱۶۵	۳۷	۳۷	۳۷
۱۶۶	۳۸	۳۸	۳۸
۱۶۷	۳۹	۳۹	۳۹
۱۶۸	۴۰	۴۰	۴۰
۱۶۹	۴۱	۴۱	۴۱
۱۷۰	۴۲	۴۲	۴۲
۱۷۱	۴۳	۴۳	۴۳
۱۷۲	۴۴	۴۴	۴۴
۱۷۳	۴۵	۴۵	۴۵
۱۷۴	۴۶	۴۶	۴۶
۱۷۵	۴۷	۴۷	۴۷
۱۷۶	۴۸	۴۸	۴۸
۱۷۷	۴۹	۴۹	۴۹
۱۷۸	۵۰	۵۰	۵۰
۱۷۹	۵۱	۵۱	۵۱
۱۸۰	۵۲	۵۲	۵۲
۱۸۱	۵۳	۵۳	۵۳
۱۸۲	۵۴	۵۴	۵۴
۱۸۳	۵۵	۵۵	۵۵
۱۸۴	۵۶	۵۶	۵۶
۱۸۵	۵۷	۵۷	۵۷
۱۸۶	۵۸	۵۸	۵۸
۱۸۷	۵۹	۵۹	۵۹
۱۸۸	۶۰	۶۰	۶۰
۱۸۹	۶۱	۶۱	۶۱
۱۹۰	۶۲	۶۲	۶۲
۱۹۱	۶۳	۶۳	۶۳
۱۹۲	۶۴	۶۴	۶۴
۱۹۳	۶۵	۶۵	۶۵
۱۹۴	۶۶	۶۶	۶۶
۱۹۵	۶۷	۶۷	۶۷
۱۹۶	۶۸	۶۸	۶۸
۱۹۷	۶۹	۶۹	۶۹
۱۹۸	۷۰	۷۰	۷۰
۱۹۹	۷۱	۷۱	۷۱
۲۰۰	۷۲	۷۲	۷۲
۲۰۱	۷۳	۷۳	۷۳
۲۰۲	۷۴	۷۴	۷۴
۲۰۳	۷۵	۷۵	۷۵
۲۰۴	۷۶	۷۶	۷۶
۲۰۵	۷۷	۷۷	۷۷
۲۰۶	۷۸	۷۸	۷۸
۲۰۷	۷۹	۷۹	۷۹
۲۰۸	۸۰	۸۰	۸۰
۲۰۹	۸۱	۸۱	۸۱
۲۱۰	۸۲	۸۲	۸۲
۲۱۱	۸۳	۸۳	۸۳
۲۱۲	۸۴	۸۴	۸۴
۲۱۳	۸۵	۸۵	۸۵
۲۱۴	۸۶	۸۶	۸۶
۲۱۵	۸۷	۸۷	۸۷
۲۱۶	۸۸	۸۸	۸۸
۲۱۷	۸۹	۸۹	۸۹
۲۱۸	۹۰	۹۰	۹۰
۲۱۹	۹۱	۹۱	۹۱
۲۲۰	۹۲	۹۲	۹۲
۲۲۱	۹۳	۹۳	۹۳
۲۲۲	۹۴	۹۴	۹۴
۲۲۳	۹۵	۹۵	۹۵
۲۲۴	۹۶	۹۶	۹۶
۲۲۵	۹۷	۹۷	۹۷
۲۲۶	۹۸	۹۸	۹۸
۲۲۷	۹۹	۹۹	۹۹
۲۲۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۲۹	۱۰۱	۱۰۱	۱۰۱
۲۳۰	۱۰۲	۱۰۲	۱۰۲
۲۳۱	۱۰۳	۱۰۳	۱۰۳
۲۳۲	۱۰۴	۱۰۴	۱۰۴
۲۳۳	۱۰۵	۱۰۵	۱۰۵
۲۳۴	۱۰۶	۱۰۶	۱۰۶
۲۳۵	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷
۲۳۶	۱۰۸	۱۰۸	۱۰۸
۲۳۷	۱۰۹	۱۰۹	۱۰۹
۲۳۸	۱۱۰	۱۱۰	۱۱۰
۲۳۹	۱۱۱	۱۱۱	۱۱۱
۲۴۰	۱۱۲	۱۱۲	۱۱۲
۲۴۱	۱۱۳	۱۱۳	۱۱۳
۲۴۲	۱۱۴	۱۱۴	۱۱۴
۲۴۳	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵
۲۴۴	۱۱۶	۱۱۶	۱۱۶
۲۴۵	۱۱۷	۱۱۷	۱۱۷
۲۴۶	۱۱۸	۱۱۸	۱۱۸
۲۴۷	۱۱۹	۱۱۹	۱۱۹
۲۴۸	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰
۲۴۹	۱۲۱	۱۲۱	۱۲۱
۲۵۰	۱۲۲	۱۲۲	۱۲۲
۲۵۱	۱۲۳	۱۲۳	۱۲۳
۲۵۲	۱۲۴	۱۲۴	۱۲۴
۲۵۳	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
۲۵۴	۱۲۶	۱۲۶	۱۲۶
۲۵۵	۱۲۷	۱۲۷	۱۲۷
۲۵۶	۱۲۸	۱۲۸	۱۲۸
۲۵۷	۱۲۹	۱۲۹	۱۲۹
۲۵۸	۱۳۰	۱۳۰	۱۳۰
۲۵۹	۱۳۱	۱۳۱	۱۳۱
۲۶۰	۱۳۲	۱۳۲	۱۳۲
۲۶۱	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳
۲۶۲	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۴
۲۶۳	۱۳۵	۱۳۵	۱۳۵
۲۶۴	۱۳۶	۱۳۶	۱۳۶
۲۶۵	۱۳۷	۱۳۷	۱۳۷
۲۶۶	۱۳۸	۱۳۸	۱۳۸
۲۶۷	۱۳۹	۱۳۹	۱۳۹
۲۶۸	۱۴۰	۱۴۰	۱۴۰
۲۶۹	۱۴۱	۱۴۱	۱۴۱
۲۷۰	۱۴۲	۱۴۲	۱۴۲
۲۷۱	۱۴۳	۱۴۳	۱۴۳
۲۷۲	۱۴۴	۱۴۴	۱۴۴
۲۷۳	۱۴۵	۱۴۵	۱۴۵
۲۷۴	۱۴۶	۱۴۶	۱۴۶
۲۷۵	۱۴۷	۱۴۷	۱۴۷
۲۷۶	۱۴۸	۱۴۸	۱۴۸
۲۷۷	۱۴۹	۱۴۹	۱۴۹
۲۷۸	۱۵۰	۱۵۰	۱۵۰
۲۷۹	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۱
۲۸۰	۱۵۲	۱۵۲	۱۵۲
۲۸۱	۱۵۳	۱۵۳	۱۵۳
۲۸۲	۱۵۴	۱۵۴	۱۵۴
۲۸۳	۱۵۵	۱۵۵	۱۵۵
۲۸۴	۱۵۶	۱۵۶	۱۵۶
۲۸۵	۱۵۷	۱۵۷	۱۵۷
۲۸۶	۱۵۸	۱۵۸	۱۵۸
۲۸۷	۱۵۹	۱۵۹	۱۵۹
۲۸۸	۱۶۰	۱۶۰	۱۶۰
۲۸۹	۱۶۱	۱۶۱	۱۶۱
۲۹۰	۱۶۲	۱۶۲	۱۶۲
۲۹۱	۱۶۳	۱۶۳	۱۶۳
۲۹۲	۱۶۴	۱۶۴	۱۶۴
۲۹۳	۱۶۵	۱۶۵	۱۶۵
۲۹۴	۱۶۶	۱۶۶	۱۶۶
۲۹۵	۱۶۷	۱۶۷	۱۶۷
۲۹۶	۱۶۸	۱۶۸	۱۶۸
۲۹۷	۱۶۹	۱۶۹	۱۶۹
۲۹۸	۱۷۰	۱۷۰	۱۷۰
۲۹۹	۱۷۱	۱۷۱	۱۷۱
۳۰۰	۱۷۲	۱۷۲	۱۷۲
۳۰۱	۱۷۳	۱۷۳	۱۷۳
۳۰۲	۱۷۴	۱۷۴	۱۷۴
۳۰۳	۱۷۵	۱۷۵	۱۷۵
۳۰۴	۱۷۶	۱۷۶	۱۷۶
۳۰۵	۱۷۷	۱۷۷	۱۷۷
۳۰۶	۱۷۸	۱۷۸	۱۷۸
۳۰۷	۱۷۹	۱۷۹	۱۷۹
۳۰۸	۱۸۰	۱۸۰	۱۸۰
۳۰۹	۱۸۱	۱۸۱	۱۸۱
۳۱۰	۱۸۲	۱۸۲	۱۸۲
۳۱۱	۱۸۳	۱۸۳	۱۸۳
۳۱۲	۱۸۴	۱۸۴	۱۸۴
۳۱۳	۱۸۵	۱۸۵	۱۸۵
۳۱۴	۱۸۶	۱۸۶	۱۸۶
۳۱۵	۱۸۷	۱۸۷	۱۸۷
۳۱۶	۱۸۸	۱۸۸	۱۸۸
۳۱۷	۱۸۹	۱۸۹	۱۸۹
۳۱۸	۱۹۰	۱۹۰	۱۹۰
۳۱۹	۱۹۱	۱۹۱	۱۹۱
۳۲۰	۱۹۲	۱۹۲	۱۹۲
۳۲۱	۱۹۳	۱۹۳	۱۹۳
۳۲۲	۱۹۴	۱۹۴	۱۹۴
۳۲۳	۱۹۵	۱۹۵	۱۹۵
۳۲۴	۱۹۶	۱۹۶	۱۹۶
۳۲۵	۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷
۳۲۶	۱۹۸	۱۹۸	۱۹۸
۳۲۷	۱۹۹	۱۹۹	۱۹۹
۳۲۸	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۳۲۹	۲۰۱	۲۰۱	۲۰۱
۳۳۰	۲۰۲	۲۰۲	۲۰۲
۳۳۱	۲۰۳	۲۰۳	۲۰۳
۳۳۲	۲۰۴	۲۰۴	۲۰۴
۳۳۳	۲۰۵	۲۰۵	۲۰۵
۳۳۴	۲۰۶	۲۰۶	۲۰۶
۳۳۵	۲۰۷	۲۰۷	۲۰۷
۳۳۶	۲۰۸	۲۰۸	۲۰۸
۳۳۷	۲۰۹	۲۰۹	۲۰۹
۳۳۸	۲۱۰	۲۱۰	۲۱۰
۳۳۹	۲۱۱	۲۱۱	۲۱۱
۳۴۰	۲۱۲	۲۱۲	۲۱۲
۳۴۱	۲۱۳	۲۱۳	۲۱۳
۳۴۲	۲۱۴	۲۱۴	۲۱۴
۳۴۳	۲۱۵	۲۱۵	۲۱۵
۳۴۴	۲۱۶	۲۱۶	۲۱۶
۳۴۵	۲۱۷	۲۱۷	۲۱۷
۳۴۶	۲۱۸	۲۱۸	۲۱۸
۳۴۷	۲۱۹	۲۱۹	۲۱۹
۳۴۸	۲۲۰	۲۲۰	۲۲۰
۳۴۹	۲۲۱	۲۲۱	۲۲۱
۳۵۰	۲۲۲	۲۲۲	۲۲۲
۳۵۱	۲۲۳	۲۲۳	۲۲۳
۳۵۲	۲۲۴	۲۲۴	۲۲۴
۳۵۳	۲۲۵	۲۲۵	۲۲۵
۳۵۴	۲۲۶	۲۲۶	۲۲۶
۳۵۵	۲۲۷	۲۲۷	۲۲۷
۳۵۶	۲۲۸	۲۲۸	۲۲۸
۳۵۷	۲۲۹	۲۲۹	۲۲۹
۳۵۸	۲۳۰	۲۳۰	۲۳۰
۳۵۹	۲۳۱	۲۳۱	۲۳۱
۳۶۰	۲۳۲	۲۳۲	۲۳۲
۳۶۱	۲۳۳	۲۳۳	۲۳۳
۳۶۲	۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴
۳۶۳	۲۳۵	۲۳۵	۲۳۵
۳۶۴	۲۳۶	۲۳۶	۲۳۶
۳۶۵	۲۳۷	۲۳۷	۲۳۷
۳۶۶	۲۳۸	۲۳۸	۲۳۸
۳۶۷	۲۳۹	۲۳۹	۲۳۹
۳۶۸	۲۴۰	۲۴۰	۲۴۰
۳۶۹	۲۴۱	۲۴۱	۲۴۱
۳۷۰	۲۴۲	۲۴۲	۲۴۲
۳۷۱	۲۴۳	۲۴۳	۲۴۳
۳۷۲	۲۴۴	۲۴۴	۲۴۴
۳۷۳	۲۴۵	۲۴۵	۲۴۵
۳۷۴	۲۴۶	۲۴۶	۲۴۶
۳۷۵	۲۴۷	۲۴۷	۲۴۷
۳۷۶	۲۴۸	۲۴۸	۲۴۸
۳۷۷	۲۴۹	۲۴۹	۲۴۹
۳۷۸	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰
۳۷۹	۲۵۱	۲۵۱	۲۵۱
۳۸۰	۲۵۲	۲۵۲	۲۵۲
۳۸۱	۲۵۳	۲۵۳	۲۵۳
۳۸۲	۲۵۴	۲۵۴	۲۵۴
۳۸۳	۲۵۵	۲۵۵	۲۵۵
۳۸۴	۲۵۶	۲۵۶	۲۵۶
۳۸۵	۲۵۷	۲۵۷	۲۵۷
۳۸۶	۲۵۸	۲۵۸	۲۵۸
۳۸۷	۲۵۹	۲۵۹	۲۵۹
۳۸۸	۲۶۰	۲۶۰	۲۶۰
۳۸۹	۲۶۱	۲۶۱	۲۶۱
۳۹۰	۲۶۲	۲۶۲	۲۶۲
۳۹۱	۲۶۳	۲۶۳	۲۶۳
۳۹۲	۲۶۴	۲۶۴	۲۶۴
۳۹۳	۲۶۵	۲۶۵	۲۶۵
۳۹۴	۲۶۶	۲۶۶	۲۶۶
۳۹۵	۲۶۷	۲۶۷	۲۶۷
۳۹۶	۲۶۸	۲۶۸	۲۶۸
۳۹۷	۲۶۹	۲۶۹	۲۶۹
۳۹۸	۲۷۰	۲۷۰	۲۷۰
۳۹۹	۲۷۱	۲۷۱	۲۷۱
۴۰۰	۲۷۲	۲۷۲	۲۷۲
۴۰۱	۲۷۳	۲۷۳	۲۷۳
۴۰۲	۲۷۴	۲۷۴	۲۷۴
۴۰۳	۲۷۵	۲۷۵	۲۷۵
۴۰۴	۲۷۶	۲۷۶	۲۷۶
۴۰۵	۲۷		

جدول شماره ۵ - جدول حجم دو عامله ته قطعه از ۸ سانتیمتر مشاک در منطقه زنجان و

جدول شماره ۵ - جدول حجم دو عامله تنه قطعه‌تر از ۸ سانتیمتر مشاک در منطقه زنجان رو

جدول شماره ۶- جدول حجم دو عامله تنه و شاخه قطعه از ۴۰ سانتیمتر شاک در منطقه زنجارود

نطیر سانسیٹر		ارتفاع کل بہتر	
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
۱۱	۱۱	۱۱	۱۱
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۹	۹	۹	۹
۸	۸	۸	۸
۷	۷	۷	۷
۶	۶	۶	۶
۵	۵	۵	۵
۴	۴	۴	۴
۳	۳	۳	۳
۲	۲	۲	۲
۱	۱	۱	۱

جدول شماره ۶- جدول سیجم دو عامله تنه و شاخه قطعه از ۲۰ سانتیمتر شاک در منطقه زنجان رو

جدول شماره ۷- جدول حجم دو عامله تنه و شاخه قطعه تو از ۸ سانتیمتر کبوده در منطقه زنجبار و

جدول شماره ۷- جدول هجدهم دو عامله ته و شاندیش قطعه‌تر از آ ساینتیست کبوده در منطقه زنجان رو

جدول شماره ۷- جدول حجم دو عامله تنه و شاخه قطور از ۸ سانتیمتر کیووه در منطقه زنجانزد

نکل	سائبینر	دیجیت	ارتفاع کلی ۵۰ متر
۰			
۱			
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			
۷			
۸			
۹			
۱۰			
۱۱			
۱۲			
۱۳			
۱۴			
۱۵			
۱۶			
۱۷			
۱۸			
۱۹			
۲۰			
۲۱			
۲۲			
۲۳			
۲۴			
۲۵			
۲۶			
۲۷			
۲۸			
۲۹			
۳۰			
۳۱			
۳۲			
۳۳			
۳۴			
۳۵			
۳۶			
۳۷			
۳۸			
۳۹			
۴۰			
۴۱			
۴۲			
۴۳			
۴۴			
۴۵			
۴۶			
۴۷			
۴۸			
۴۹			
۵۰			

جدول شماره ۸- جدول حجم دو عامله ته قطور تو از ۸ سانتیمتر کبوده در منطقه زنجان و در

جدول شماره ۸ - جدول هجوم دو عامله تنه قطعه از ۸ سانیمیر کبوده در منطقه زنجان رو

جداول شماره ۹- حجم دو عامله تنه و شانه قطرتر از ۲۰ سانتیمتر کبوده در محفظه زنجار و

جدول شماره ۹ - حجم دو عامله ته و شاخه قطور تر از ۲۰ سانتیمتر که در منطقه زنجبار و در

منابع

- اسدی، ف. ۱۳۷۳. بررسی علل اقتصادی و اجتماعی کاهش سطح صنوبرکاریها در منطقه زنجانرود. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران، ۱۱۰ صفحه.
- باقری، ر. ۱۳۷۵. بررسی کمی و کیفی صنوبرکاریهای منطقه زنجانرود. نشریه تحقیقات جنگل و صنوبر ۷. انتشارات موسسه تحقیقات جنگلها و مراعع شماره ۷: صفحه ۳۵ تا ۶۳.
- ثاقب طالبی، خ. ۱۳۷۵. تهیه جدول حجم صنوبر اورامریکن کلن ۴۸۸. نشریه پژوهش و سازندگی شماره ۳۰: صفحه ۵۸ تا ۶۱.
- حسین پور، ح. ۱۳۷۱. تهیه جداول تولید چوب راش نم خانه جنگل خیروド کنار. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران، ۱۶۵ صفحه
- زیری، م. ۱۳۷۳. آماربرداری جنگل. انتشارات دانشگاه تهران، شماره ۲۲۳۸، ۴۰۱ صفحه.
- شهریاری، ق. ۱۳۷۶. بررسی کمی و کیفی ۱۵ کلن صنوبر کشت شده در جنگل آموزشی و پژوهشی دکتر بهرام نیا. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده منابع طبیعی دانشگاه گرگان، ۱۴۸ صفحه.
- صیادی مرز دشتی، ع. ۱۳۷۵. تعیین ضریب شکل گونه‌های مرز و توسکا در جنگل واژ جهت تهیه جدول حجم. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران، ۹۶ صفحه.
- گرجی بحری، ی. ۱۳۷۱. تهیه جدول حجم صنوبر اورامریکن ۲۱۴-I. مجموعه مقالات جنگل و مرتع، انتشارات موسسه تحقیقات جنگلها و مراعع، شماره ۸۲ تا ۲۵.
- مدیر رحمتی، ع. ۱۳۷۶. بررسی مشخصات کلن‌های صنوبر در خزانه‌های آزمایشی. انتشارات موسسه تحقیقات جنگلها و مراعع شماره ۱۷۷، ۱۴۱، ۱۷۷ صفحه.
- مشیروزیری، ه و مختومی، ع. ۱۳۷۱. صنوبرهای ایران پشتونه‌های جنگل و توسعه صنعت. انتشارات سازمان جنگلها و مراعع کشور، شماره ۷۲، ۳۳۷ صفحه.

Determination of volume tables for Zanjan-Rood river native poplars

R.Bagheri¹, M.Namiranian², M.Zobeiry², A.R. Modir-Rahmati¹

Abstract

Poplar cultivation are the most important sources of wood production in the country and the lands along Zanjan- Rood river are one the best sites for poplar plantation. The plantation consists mostly of two species: *P. nigra* cv. "pubescens" and *P. alba* cv. "shirazi".

After selecting some sample from 98 poplar plantation sites located between Kooshkan and Nickpay villages of west Zanjan city, the tree samples were fell down, cut, logged and measured. The data were analyzed, using the SPSS software. As a result, the most appropriate equations were calculated and defined for the tree volume tables. Overall, three volume tables were developed separately for each species from the equations. In addition, weight and volume of some poplar logs were calculated and their volume coefficient were estimated. The results showed that:

- 1- In diameters and heights equal to 50 cm and 25 m respectively, the volume of *P.alba* and *P.nigra* will be 2.5 and 2 cubic meters, respectively.
- 2- Based on all the growth variables (diameter, height, volume and qualitative Characteristics),*P.alba* cultivars were the best.
- 3- Because *P.alba* cultivars have woods with better quality than *P.nigra* cultivars, their economical values are greater than *P. nigra* cultivars as well.

Key word: Volum table, *Populus nigra*, *Populus alba*, Zanjan – Rood River

1- Members of scientific board of Poplar Research Division (Research Institute of Forests & Rangelands).

2 - Members of scientific board of Faculty of Natural Resources
(University of Tehran).